

ASK 2015

Sagnlandets Venner i Lejre

nr. 1

Der sker virkelig noget ekstra i og omkring Sagnlandet i 2015

Velkommen til jubilæumssæsonen og til Skjoldungernes Land

Hele sæsonen 2015 fejres 50-året for Sagnlandets formelle oprettelse.
Der bliver ekstra mange aktiviteter overalt i alle områderne.

På Solhvervsdagen søndag d. 21. juni er der fest hele dagen kl.10 – 22.
Se programmet nedenfor – der kan komme ændringer nærmere dagen

- Husmandskonen byder på snaps, blomsterkranse, halmdukker og dyrefodring, og vi kærner smør til festbordet
- Jernalderfolket byder på smagsprøver af Tollundsmandens grød, og vi snitter små offersværd med magiske runer
- Vikingerne byder på mjød og idrætslege og fortælling, og vi laver små skind punge og tinamuletter til at ofre
- Stenalderjægerne byder på smagsprøver på fiskesuppe, og vi hugger små flintskrabere til at ofre
- Båldalen tilbyder LUCULLISK MÅLTID af helstegt okse, vildsvin og lam
- Dagen igennem bliver der særlige "Shows" – på udvalgte tidspunkter.
- Kampshow for små og store krigere & valkyrier
- Vi gør Jernaldersøen klar til ofring og rejser hestestager
- **Venneforeningens gave – runestenen - afsløres ved Velkomstcentret med skål i mjød og sang. Det sker om formiddagen, præcis tid meddeles i Flyve ASK og på Sagnlandets hjemmeside**
- Suppegryde, offerbål og historie fortælling af sagn og myter

Ingen tilmelding! Kom bare med familie og venner og med god tid. Følg alt på Sagnlandets hjemmeside (www.sagnlandet.dk) og få Nyhedsbrevet (klik på lilla brev ikon foroven).

I nationalparken Skjoldungernes Land, som Sagnlandet er en del af, kommer der også til at ske en masse i **weekenden 21-22 juni**. Nyd dagene i nationalparken og i Sagnlandet. Vi ses forhåbentlig søndag d. 21, når runestenen afsløres.

Medlemskab og kontingent - vigtige ændringer

Fremover kan I også betale med PBS og alle får et personligt medlemskort

I kan betale kontingent som I plejer, men I kan også overgå til at bruge PBS

Medlemskortene ændres, så alle nu får **hver sit eget personlige sæsonkort** (fra 3 år og op).

Det giver nogle problemer i år, som vi beder Jer have forståelse for og hjælpe med at løse.

Prisen i 2015 er som i 2014 -195 kr for voksne (fra 12 år) og 95 for børn fra 3 til 11 år.

Medlemskab og sæsonkort. Man bliver medlem af Venneforeningen, når man betaler.

Der skal betales for hver person særskilt med opgivelse af navn, adresse og e-mail.

Opgives ingen e-mail til en husstand, sendes al information med posten, som vi plejer. Vi forsøger på ikke at sende dobbelt til nogen husstand, hverken med mail eller post.

Man kan betale på den måde man vil

Betaling med PBS, Sagnlandets PBS nr 08018715.

I skal tilmelde Jer til Sagnlandet, når I vil til at bruge PBS hos os første gang. Så sørger Sagnlandet for videre tilmelding til PBS.

Send en e-mail med oplysninger om betalerens CPR, navn, adresse, bank reg og bank konto, e-mail, **og** for hver anden person, I betaler for (også børn 3-11 år) skal I sende alder, navn, adresse og e-mail (hvis den er forskellig fra betalers). Sagnlandet opretter Jer, og fremover går det automatisk.

Betaling med Netbank med betalingskode: +73 <86214768>

Sagnlandet får gennem betalingen oplyst navn og adresse på betaleren.

Under meddelelser skrives: navn, e-mail adresse

Hvis man tilmelder en anden end sig selv (barn, ægtefælle, ven), skal man udfylde en særskilt betaling for hver. Under meddelelser skrives for den, der skal have sit navn på kortet: navn, adresse og eventuel e-mail

Direkte i en bank. Bed venligst banken om at anføre de samme oplysninger som for Netbank (navn, adresse, e-mail). Bank konto er Nordea Roskilde Reg. nr: 2280, Konto: 4384950707. Der skal betales særskilt for hver person.

I butikken kan I udfylde en papirblanket med navn for hver person, og betale direkte. Gem kvitteringen og tag den med, til I har fået sæsonkortet.

Blanketten kan fra midt i maj downloades fra hjemmesiden

Det personlige sæsonkort sendes til alle med posten, når Sagnlandet har registreret Jeres betaling. Børnenes kort har et lille hyggeligt dyr i hjørnet.

Nogle af Jer har allerede betalt samlet for mere end en person og fået 1 fælles kort med 1 navn på. Hvis I gerne allerede i år vil have personlige kort, kan I sende en e-mail med oplysning om navne, adresser og evt. særlig e-mail. Så kommer nye kort med posten. Bruger I ikke e-mail, kan I ringe til Kasper Sloth Nielsen.

I kan sende e-mail til Venneforeningen på SVL@sagnlandet.dk eller ringe til Sagnlandet og tale med Kasper Sloth Nielsen på 46480878.

Støttegave på 200 kr direkte til Sagnlandet

Også i år er der behov for at vi Venner og gerne vores bekendte hver donerer en støttegave på 200 kr direkte til Sagnlandet, så der kan gives tilbagebetaling af moms.

Der skal som alle år komme 101 frivillige støttebidrag ind

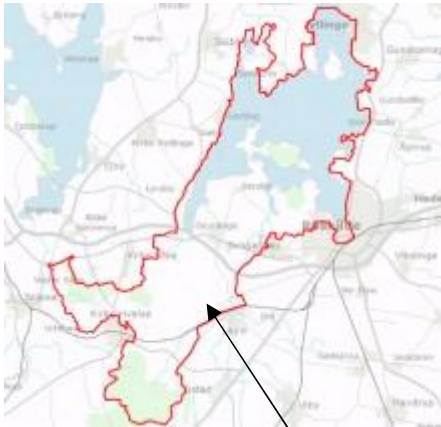
Vi vedhæfter med ASK pr e-mail eller vedlægger til alle med post en gave-erklæringsblanket. Den skal afleveres i butikken ved indbetaling der eller sendes med posten til Sagnlandet, Slange Alleen 2, 4320 Lejre. Betaling kan ske til Nordea 2280, konto 4384950707.

Danmarks fjerde nationalpark – Skjoldungernes Land

Venneforeningens formand Tove Binzer

Kære Venner af Sagnlandet

Det er en skelsættende begivenhed, at Danmark nu har etableret den 4. nationalpark i vores bebyggede, men alligevel så naturrige land.

Sagnlandet

Nationalparken på Sjælland omslutter hele Sagnlandet og strækker sig fra Storskoven i syd op gennem Roskilde Fjord til Jyllinge. Halvdelen er landbaseret og resten den sydlige del af Roskilde Fjord, med store fuglebeskyttelsesområder og alligevel meget varieret friluftsliv.

En dansk nationalpark har status 2 og betyder ikke nye regler indenfor området uden at reglerne også ændres udenfor området – altså en nationalpark baseret på samarbejde og frivillighed suppleret med en årlig sum på 7 mill til naturforbedring og formidling af natur og kultur samt tilgængelighed.

Hvad vil denne nye status som nationalpark betyde for Sagnlandet og dets venner? Sikkert en masse, men i de første par år er det virkelig op til os selv at bringe indhold ind i den nye status og bygge ovenpå det, vi har skabt gennem mange års indsats.

Sagnlandets Venner indbyder til en aftentur fredag den 5. juni kl. 20-23 med Ulla Pinborg som guide. Vi skal opleve, at forsommerens tussmørke sænke sig over Sagnlandet og høre dets lyde. Indgang senest kl. **19.45**

Nattemørket er et vigtigt led i denne nationalpark så tæt på store befolkningskoncentrationer, der ikke hjemmefra kan opleve nattemørket og dets store kvaliteter. Vi mødes i Båldalen med egen kaffe og lader roen komme over os. Vi går ad gode stier, mens landskabet går til hvile og nogle stjerner forhåbentlig kommer frem. Vi håber, at nattergalen og natuglerne og måske rævene eller råbukkene lader høre fra sig. Tilmelding

til Ulla Pinborg på pinborg2009@yahoo.dk senest 2. juni. Tag gerne en lomme- eller pandelampe med, selvom vi ikke håber at få meget brug for dem.

Tilhugning af runestenen begynder i maj

Sammen med Sagnlandets fordybelse i epoken omkring vikingetiden begynder i maj tilhugningen af kopien af Snoldelev runestenen, som er vores jubilæumsgave til Sagnlandet. Der kommer informationsmateriale op ved huggsteder, hvor kunstneren Oluf Manske Andersen vil arbejde. Se mere i Lars Holtens indlæg.

Det følges op med en weekend om vikingetidens billedverden og runer i januar 2016.

Nationalparken har sin egen hjemmeside, hvor der skal ske en samling af natur- og kulturtilbud i området gennem året – herunder et stort anlagt og geografisk udbredt tilbud i dagene d. 20-d. 21 juni – hvor den nye nationalparkstatus kan fejres af alle – lokalt som uden for området. www.skjoldungelandet.dk. Der er guidede ture og åbent mange steder.

VisitLejre har mange ideer til ture og oplevelser lige omkring Sagnlandet på www.visitlejre.dk/lejre/oplev-lejre.

Ledreborg har også en hjemmeside med info om de turlbud mv i deres område. www.ledreborg.dk. Der er en vandretur lige omkring Sagnlandet fra Gl. Lejre og forbi slottet og bagom Knapsø. Hvem har været der?

FormidlerForum Skjoldungelandet har været aktivt i flere år forud for oprettelsen af nationalparken, og er nu blevet endnu mere fokuseret. www.skjoldungelandet.dk/om-projektet/formidlerforum

På RUC er startet et turisme-netværk, kaldet **Den Grønne Gruppe**, der vil bringe turisme-erhverv og aktiviteter sammen. www.ruc.dk/samarbejde/samarbejde-med-forskere/ruc-turismenetvaerk

Skjoldungestierne åbner tilsammen 40 km vandreruter med udgangspunkt i Gl. Lejre www.skjoldungelandet.dk/kom-med-ud/generelt/skjoldungestien/information-om-skjoldungestierne

Sagnkongernes Verden

Sagnlandets satsning i de kommende år har som tema 'Sagnkongernes Verden'

Direktør for Sagnlandet Lars Holten

Som anslag til SAGNKONGERNES VERDEN genskabes en original, lokal hedensk runesten fra 700/800-tallet - "Snoldelev-stenen", der er fundet ca. 12 km fra Sagnlandet i slutningen af 1700-tallet. Originalen står nu i Nationalmuseets runestenshal.

Venneforeningen bidrager til huggingen af runestenen som vores jubilæumsgave til Sagnlandet. Stenen opstilles ved Videsøen ved Velkomstcentret – faktisk står den der allerede. Stenen hugges af en lokal Lejre-kunster Olaf Manske Andersen i Sagnlandets åbningsstid (maj-juni) på pladsen ved Velkomstcenter. Den farvelægges som Mejlby stenen.

Snoldelevstenen er udsmykket med hedenske symboler, triskele (tre sammentvundne drikkehorn) og svastika (hagekors). Et solhjul fra bronzealderen ses under runebåndet og viser stenens kultiske kontinuitet over årtusinder.

Runebåndet løber langs højre side og er hugget i et runealfabet (Futhark), der danner overgang mellem ældre (200-500 e.kr.) Futhark med 24 tegn/ overgangs-perioden (500-700 e.kr.), hvor A og H er skrevet i ældre futharks skrift og yngre futhark (7050-1050 e.Kr.) med 16 tegn. Stor og "lille" skrift i de to tekstbånd ses som påvirket af Karolingisk "minuskelstil" med stor førsteline og mindre anden linje. Det antyder internationale kontakter/-impulser .

Runeindskriften lyder: Gunvalds sten, søn af Roald, thul (taler, vismand?) på Salhøje (Salløv). Stenen rummer stednavnet "Salhøje.". "Sal" tolkes som stor "hal" og som "hedensk kultsted". Det perfekt til Lejre-områdets haller. Den er blandt Danmarks ældste runesten og peger derfor tilbage til sagnkongetiden, som netop skal stå i centrum for de kommende års indsats i Sagnlandet.

Referat af Årsmøde i Sagnlandets Venner i Lejre, 10. marts 2015

Velkomst v/formand Tove Binzer til 26 deltagere i Domus Felix i Lejre

1. **Valg af dirigent.** Ulla Pinborg valgtes som dirigent. Hun konstaterede, at indkaldelsen var rettidigt udsendt, og at mødet var lovligt.
2. **Valg af referent** Anne Winkel valgtes
3. **Beretning fra det forløbne år.** Formandens beretning var allerede offentliggjort i ASK 2014 nr. 2, men formanden udbyggede det.

Jubilæum. Sagnlandet har 50 års jubilæum i juni måned. Lars Holten fortalte mere i sit indlæg. Venneforeningen bidrager til hugningen af stenen

Fortælle-laug. Der har været forespurgt om der var behov for et Fortællelaug. Sagnlandet har takket nej hertil. De har de kontakter, de behøver. Desuden er der Fortælleforum.

Leer. Vi har indkøbt flere leer, og vil fortsat gerne have et særligt le-laug eller gruppe. Der bliver indkaldt til le-slåningsdage senere. (Første gang d. 13 juni)

Nationalpark. Lejre og Roskilde indgår i nationalpark Skjoldungernes Land, som netop er udpeget af Miljøministeren. Vi kan forvente flere besøgende. Mere i Lars indlæg.

Sagnlandets hjemmeside er under fornyelse, også Venneforeningens del. Ulla Pinborg og Birgit Gren har haft godt samarbejdet med Sagnlandet. Mere i næste ASK.

Det frivillige arbejde. Venneforeningen er for samarbejdet med frivillighedskoordinator Peter Rahbek. Peter vil gerne have en praktisk håndværker gruppe. Peter fremviste en fin PowerPoint og takkede Venneforeningen for deres behagelige samarbejde og engagement i / ved Harpestrøngs Have, Den gamle smedje, Undervisningssmedjen, Tømmerladen, Videsøhus, Trappe til undervisningssmedjen
4. **Godkendelse af det reviderede regnskab**

Lars Holten fremlagde regnskabet, der var godkendt af revisor Steen Thyrring. Der er et overskud i Venneforeningen på 5548,92 kr. Regnskabet godkendtes af forsamlingen
5. **Indkomne forslag** Ingen forslag indkommet
6. **Forelæggelse af forslag til det kommende års aktiviteter (se pkt 7 og 8) og fastsættelse af**

kontingent Efter oplæg fra Sagnlandet foresloges kontingentet på 195 kr. voksne og 95 kr. børn(3-11 år) fastsat uændret. Det godkendtes af forsamlingen

7. Projekter i 2015 Peter Rahbek fremlagde to større projekter som gerne skal gennemføres i 2015, og som kræver Vennehjælp

Potteriets gamle skur skal rives og nyt bygges op. Tømrer laden skal males. Tag og rygning er ordnet i 2014. Peter hører gerne fra interesserede Venner på prp@sagnlandet.dk. Man kan melde sig alene eller som en familie, der gerne vil tage en malertørn f.eks

8. Den kommende sæson v/ Lars Holten

Jubilæet. I 1964 blev forpagtningsaftalen med Ledreborg for hele Sagnlandets område underskrevet. Der blev åbnet for publikum den 1. juni 1965. Så det er i år, vi skal fejre 50 års jubilæum. Lars Holten viste en fin PowerPoint "Sagnlandet 50 år" med slid, slæb og ukuelig optimisme og fremtidstro – og det er det, vi skal fejre.

Den 21. juni 2015 bliver der alle tiders gæstebud - Kom til det bedste af Sagnlandet ved midsommersolhverv. Programmet kommer i ASK og på Sagnlandets hjemmeside.

Venneforeningens gave er bidrag til genskabelse af en næsten lokal runesten – Snoldelev Stenen.

Sagnlandets Hjemmeside Hjemmesiden www.sagnlandet.dk er under genskabelse, se nærmere på den.

Nationalpark Skjoldungernes Land Den 27. februar 2015 blev det vedtaget at oprette Skjoldungernes Land som Sjællands 1. Nationalpark, og Danmarks nr. 4.

Der er mange kræfter, der har investeret i dette projekt, som efter et par generationers engageret arbejde, er blevet en realitet

Noter fra Lars: Mange arkæologiske fund i Lejre tager afsæt i Beowulf kvadet. Vers 1-11; ca. 600-700 e. Kr. Historien om Kong Skjold findes i tillæg vers 64-72. Kvadet handler om Kong Roar og hans gerninger. Ved Grydehøj og Tingstenene i Gl. Lejre er Beowulf med stor sandsynlighed begravet. I 2009 fandt man ved kongshallerne ved Gl. Lejre mod vest den lille Odin figur. Biskop Thietmar af Merleburg (år 1066) skrev, at "Midt i Kongeriget ligger Lejre ..".

Kongehalsprojektet Lars Holten fortalte om planerne for at udbygge Sagnlandet med Kongehal og meget andet under titlen Lejre – et dynamisk Centrum. Et DYNASTI og MAGTCENTER, der hviler på dialog mellem levende og døde fastholdt og iscenesat gennem mytologi og heltesagn forankret i LANDET – SKJOLDUNGERNES LAND. Sagnlandet skal formidles i landskab, sagn og arkæologi. Der ventes på svar fra fonde.

SÅ der er så meget brug for Venneforeningen!!

Indsatsweekend var den 21. marts

Valg

8. Valg af formand. Tove Binzer blev genvalgt

9. Valg af øvrige bestyrelsesmedlemmer

Ulla Pinborg genvalgt og David Zennaro nyvalgt. Begge for to år.

Lillith Andersen og Anne Winkel er på valg til næste år.

10. Valg af suppleanter Birgit Green og Jo Kruse genvalgt som suppleanter. Peter Schneidermann og Henning Harbo (smedene) nyvalgt som suppleanter. Efter mødet meldte Hans Faartoft sig som suppleant, villig til at repræsentere Jernalderlauget.

11. Valg af revisor. Steen Thyrring genvalgt

12. Valg af revisorsuppleant Ikke nødvendigt

Tak til dem, der blev valgt, og til dem, der trådte ud for al indsats.

13. Eventuelt Intet

Foredrag efter mødet

Som altid på årsmøderne i Sagnlandets Venneforening, var der også et spændende foredrag med lidt kaffe, kage, øl og vand. Professor i antropologi, Århus Universitet og medlem af Sagnlandets bestyrelse Rane Willerslev

Jagtmagi – animisme, imitation og forførelse

Indledningen var meget forførende, og deltagerne var ivrige med spørgsmål og kommentarer. Årsmødet afrunding var en bragende succes med 78 deltagere.

Dokumentation af indsatser og viden fra Sagnlandet Lejre

I dette og kommende ASK bringes samlende oversigter og detaljerede artikler, som dokumenterer, hvad Vennerne eller andre har ydet i Sagnlandet, og som ikke er så let tilgængeligt.

Vi vil sikre, at viden og kunnen deles og ikke går tabt. Artiklerne lægges efterhånden også på Sagnlandets hjemmeside i Vennernes del.

Vi begynder med Henrik Harpestrengs Have og en sammenstilling om fuglene med forslag til en rundtur

Vi planlægger stof om Sagnlandets landskab og vandets veje, om tamdyrene i Sagnlandet, og om de vilde planter.

De fleste af artiklerne kommer i ASK og lægges også på hjemmesiden i det arkiv, der vil blive etableret i løbet af året. Så kan alle hente dem og evt. bruge dem til opgaver.

Henrik Harpestrengs Medicinske Urtehave i Sagnlandet

Birgit Green

Henrik Harpestrengs Medicinske Urtehave blev startet i 2002 af Klaus Nicholson i det, der dengang hed Historisk-Arkæologisk Forsøgscenter i Lejre, og som nu hedder Sagnlandet Lejre.

Det daværende Roskilde Amt gav 15 000 kr. til oprettelsen.

Klaus havde fået et stykke jord stillet til rådighed af Forsøgscentret.

Der skulle der efterhånden etableres en have med de planter, som omtales af den berømte læge Henrik Harpestreng i hans 'Liber Herbarum' (Henrik Harpestrengs Urtebog). Harpestreng var læge og kannik i Roskilde i 1200-tallet.

I et lille lokalt skrift – "Nyt i Lejre" – inviterede Klavs i januar 2002 til et møde i Kisserup for naturmedicin-interesserede, som havde lyst til at være med til at etablere en have med ca. 100 forskellige planter fra middelalderen.

Senere var vi i Forsøgscentret for at se på jorden. HJÆLP! der røg halvdelen af mødedeltagerne fra. Det var også svært at se, hvordan det stykke brakmark kunne blive til en have, for jordstykket var en gammel gedefold på ca. 600 kvadratmeter, sydøst for Videsøhus, lidt oppe ad en skråning og med hældning nedad mod nord.

Men i løbet af foråret blev det – halve - stykke af jorden pløjet og harvet. De to første somre sloges vi med en masse ukrudt – især syre – som væltede op.

Der blev lagt stabilt grus på det, der skulle blive til gangene. De blev lagt i det zigzag mønster, vi kender i dag - på grund af den skrånende grund. Senere blev der lagt sten om bedene for at holde jord og grus adskilt.

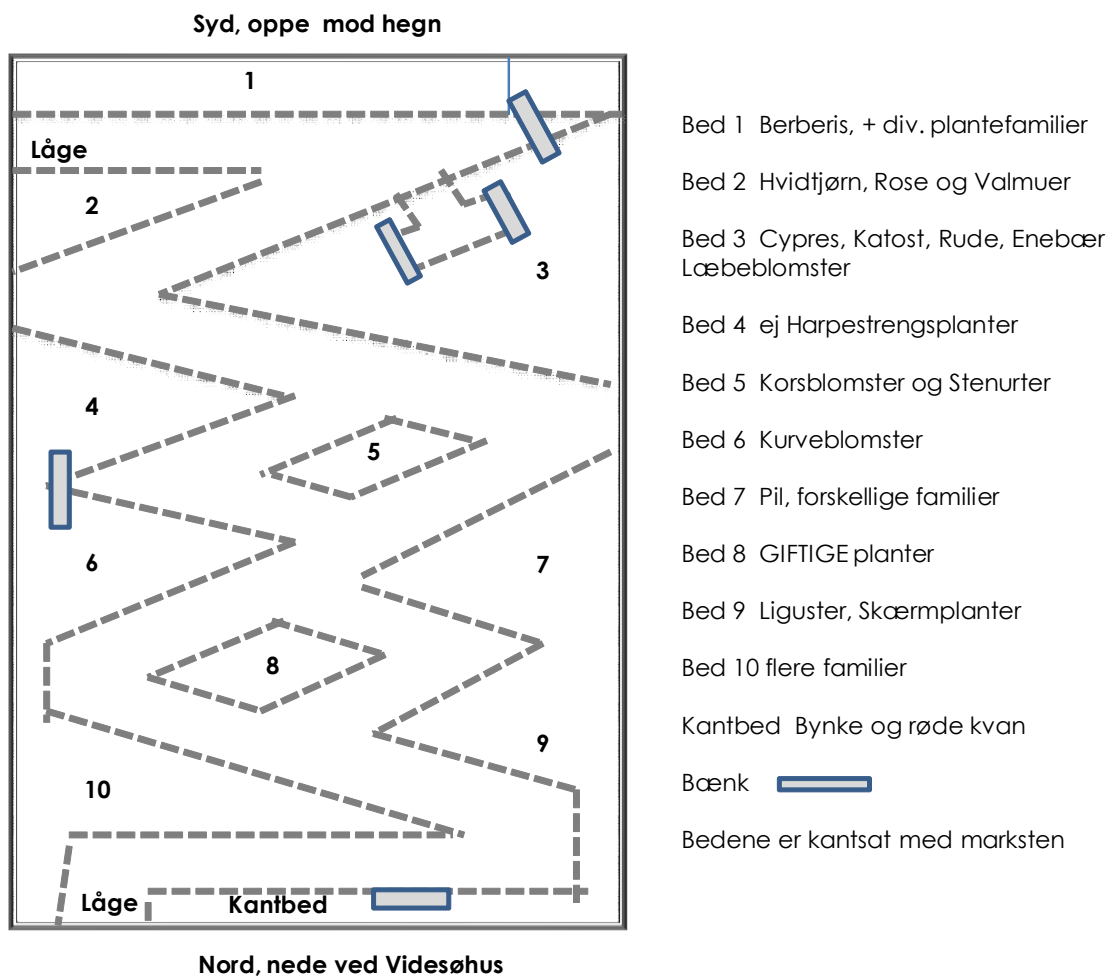

Der skulle jo også de "rigtige" planter i alle bedene, for vi forsøger at have de fleste af de planter, som Henrik Harpestreng omtaler. Nogle af dem gror ikke naturligt i Danmark.

Det tog de næste 2 – 3 år at få samlet, indplantet og sået dem alle. Klavs havde travlt med andre ting, så det endte med, at Birgit Green påtog sig at være kontaktperson for haven og har været det siden.

I 2004 fik vi hjælp af Karen Dahl fra Haveselskabet til at finde en god løsning til beplantning af de 10 store bede.

Henrik Harpestrengs Have - de 10 bede

Da bedene er trekantede, plantede vi en trekant - i midten af hvert bed - med mange ens planter. De andre planter står så rundt langs kanten, Det gav skik på og overblik i bedene. I nogle bede danner trekanten ramme om et træ eller busk

Planternes placering i de forskellige bede fungerede ikke efter Harpestrengs inddeling af planterne i kolde, varme, tørre og fugtige. Så det endte med, at vi anlagde bedene efter Linne's plantesystem, f. eks. bed 5, Korsblomstfamilien.

På et tidspunkt måtte vi også tænke på skilte, da det viste sig, at haven trak planteinteresserede til. Der fik vi et fint samarbejde med Botanisk have, som fremstillede alle de skilte til os, som vi havde brug for + skilte til Farvehaven og Landbohaverne. Til en fin pris for øvrigt. Desværre tåler skiltene ikke stærkt solskin. De falmer – også i Botanisk Have. Vi har trukket skriften op med vandfaste tuschpenne, som vi håber holder.

Der blev også lavet en oversigt over de forskellige planter i hvert bed, som blev lagt ind i en plan over hele haven. Med de danske, latinske, engelske og tyske navne. De blev lamineret og ligger nu i en lille boks ved indgangslågen til haven og kan tages med rundt. På bagsiden står en omtale af Henrik Harpestreng og lidt om planterne. Hele listen findes til sidst i artiklen med den stavemåde, som findes på skiltene.

Der er lavet foldere, som omtaler planterne for hvert bed. De er lamineret og sat i hvert bed i de "fuglehuse", som ses på billedet i bedene.

Der kommer også mange eksperter, som gennem årene har bistået med at rette f. eks navngivningsfejl eller skaffe mere autentiske planter.

Haven passes af Havelauget, som alle er frivillige Venner af Sagnlandet og af skiftende antal, og som arbejder i haven hele året rundt.

Harpestrengs Have besøges af mange, især af dem der har egen have, men også af planteglade folk, der bare har et par altankasser eller krukke, og som synes at det er hyggeligt at sammenligne timianer eller nulre salvieblade. Der er heldigvis stort set ingen besøgende, der tager stiklinger, bare et blad hist og her for at dufte til krydderurterne.

Fra Harpestrengs Have leveres urter til Vikingernes og Jernalderens madlavning og til Venneforeningens årsfest. Det er især til gryderetter, kryddersmør og krydret ost og til te.

Henrik Harpestreng var læge, og han brugte urterne til medicinske formål efter den viden, man havde dengang. Mange af dem bruges stadig i urte-te og til cremer mm. og også homøopatisk.

Der samles frø af mange af planterne. De skal bruges til gensåning, men overskuddet lægges i små frøposer i kassen ved indgangslågen. Så kan alle tage dem, så længe der er nogen.

Alt afklip og ukrudt lægges til kompostering oppe i skyggen bagest i Haven. Der er tre års-bokse, som passes og omstikkes, til alle frø er spiret af, og komposten igen kan spredes i bedene.

Vi bruger ingen gødning og ingen sprøjtning, men mange hænder og knæes arbejde og egen kompost. Grusgangene holdes ukrudtsfri med skuffejern. Dog må myrerne bekæmpes hvert år med vanding af Baythion D, som husdyr og børn ikke tager skade af.

Efter mere end 10 år er ukrudtstrykket begrænset, og meget af arbejdet består i at sikre, at alle planter er i god form, ikke spreder sig for meget, men kommer igen og igen de rigtige steder. Vi forsøger at sikre, at planter ikke spreder sig uden for Haven til andre dele af Sagnlandet, og vi arbejder året rundt.

Haven er omgivet af et hegn, flettet af forskellige slags grene. Det giver lidt læ og beskytter mod Sagnlandets geder og får, som gerne vil smage på de krydrede vækster. Vedligeholdelse af hegnet er en lige så konstant opgave som lugningen.

Denne artikel lægges også på Vennernes hjemmeside. Der er mange bøger og TV programmer om planternes anvendelse, og Havelauget giver ingen råd om dem. SE OGSÅ HELLE-MAJKENS FINE HJEMMESIDE - der er mange billeder og mere information.

www.harpestrengshave.dk.

Planterne i Henrik Harpestrengs Have

Nedenfor vises alle planter som fandtes i Haven i 2014. Stavningen af danske og videnskabelige navne gengives, som de står på skiltene i bedene.

Bed 1: Buske + div. Plantefamilier**Berberis (Berberis vulgaris)**

Pors (Myrica gale)
 Hasselurt (Asarum europaeum)
 Humle (Humulus lupulus)
 Hvidløg (Allium sativum)
 Julerose (Helleborus niger)
 Madonnalilje (Lilium candidum)
 Purløg (Allium schoenoprasum)
 Ramsløg (Allium ursinum)
 Slangerod (Aristolochia Clematitis)
 Viol (Viola)

Bed 2: Hvidtjørn, Rose og valmuefamilien**Hvidtjørn (Crataegus)**

Agermåne (Agrimonia eupatoria)
 Blodstillende Bibernelle (Sanguisorba minor)
 Feber-nellikerod (Geum urbanum)
 Knoldet mjørdurt (Fillipendula vulgaris)
 Kvæsurt (Sanguisorba officinalis)
 Merian (Oreganum vulgare)
 Mjørdurt (Fillipendula ulmaria)
 Apotekerrose (Rosa gallica)
 Svaleurt (Chelidonium majus)
 Valmue (Papaver somniferum)
 Vinterportulak (Claytonia perfoliata)

Bed 3: Cypres, Enebær, Hyld

Katost, rude og læbeblomst faml.

Cypres (Cypressus sempervirens)

Enebær (Juniperus communis)
 Hyld (Sambucus nigra)
 Betonie (Stachys officinalis)
 Citrontimian (Thymus citriodorus)
 Diktam/Gasplante (Dictamnus)

Isop (Hyssopus officinalis)
 Katost (Malva sylvestris)
 Katost (Malva moschata)
 Kransburre (Marubium vulgare)
 Læge-stokrose (Althaea officinalis)
 Løgurt/Ædelkortelæbe (Teucrium chamaedrys)
 Mynte (Menta) flere arter
 Polajmynte (Mentha pulegium)
 Rude (Ruta gravolens)
 Sar/Bønneurt (Satureja hortensis)
 Have Timian (Thymus vulgaris)
 Rundbladet mynte (Menta rundifolia)
 "Marie"

Bed 4: IKKE Harpestreng planter

Surbær (Aronia)
 Benediktiner-tidsel (Cnicus benedictus)
 Cikorie (Cichorium intybus)
 Citronmelisse (Melissa officinalis)
 Fingerbøl (Digitalis purpurea)
 Hjertespan (Leonurus cardiac)
 Lavendel (Lavandula officinalis)
 Lægebaldrian (Valeriana officinalis)
 Maria-tidsel (Silybum marianum)
 Perikon (Hypericum perforatum)
 Rejnfan (Tanacetum vulgare)
 Lungeurt (Pulmonaria officinalis)
 Læge-kulsukker (Symphytum officinalis)

Bed 5: Korsblomst + stenurt familier

Vajd (Isatis tinctoria)
 Husløg (Sempervivum tectorum)
 Løgkarse (Allaria officinalis)
 Peberrod (Armoracia rusticana)
 Sennep (Sinapsis)

Bed 6: Kurveblomstfamilien

Alant (*Inula helenium*)
 Ambra (*Artemisia abrotanum*)
 Balsam (*Chrysanthemum balsamita*)
 Burre (*Arctium lappa*)
 Havemalurt (*Artemisia absinthium*)
 Hjortetrøst (*Eupatorium cannabinum*)
 Kamille (*Matricaria chamomilla*)
 Matrem (*Chrysanthemum parthenium*)
 Morgenfrue (*Calendula officinalis*)
 Røllike (*Achillea millefolium*)
 Romersk kamille (*Chamaemelum nobile*)
 Knopurt (*Centaurea scabiosa*)
 Strand-malurt (*Artemisia maritima*)

Bed 7: Flere plantefamilier**Pil (*Salix alba*)**

Gul Enzian (*Gentiana lutea*)
 Hør (*Linum usitatissimum*)
 Iris (*Iris germanica*)
 Jomfru i det grønne (*Nigella sativa*)
 Klinte (*Agrostemma githago*)
 Korsvortemælk (*Euphorbia lathyris*)
 Lakrids (*Glycyrrhiza glabra*)
 Læge-jordrøg (*Fumaria officinalis*)
 Gul Lupin (*Lupinus luteus*)
 Mælde (*Atriplex*)
 Pæon (*Paeonia*)
 Salvie (*Salvia officinalis*)
 Tusindgylden (*Centaurium*)
 Dunet vejbred (*Plantago media*)
 Glat vejbred (*Plantago major*)
 Lancetbladet vejbred (*Plantago lanceolata*)
 Vejbred – rød *Plantago*)
 Vortemælk (*Euphorbia*)

Bed 8: GIFTIGE PLANTER

Hasselurt rundt i kanten, se bed 1
 Bulmeurt (*Hyscyamus niger*)
 Enbo Galdebær (*Bryonia alba*)
 Sort Natskygge (*Solanum nigrum*)

Bed 9: Skærmpantefamilien**Liguster (*Ligustrum*)**

Bynke (*Artemisia vulgaris*)
 Dild (*Anethum graveolens*)
 Fennikel (*Foeniculum vulgare*)
 Kommen (*Carum carvi*)
 Koriander (*Corandrum sativum*)
 Kransburre (*Marubium vulgare*)
 Kvan (*Angelika archangelica*)
 Kørvel (*Anthriscus cerefolium*)
 Løvestikke (*Levisticum officinalis*)
 Mesterrod (*Imoeratoria ostruthium*)
 Persille (*Petroselinum crispum*)
 Pimpinelle (*Pimpinella saxifraga*)
 Sødskærm/Spansk kørvel (*Myrrhis odorata*)
 Rød kvan (*Gigas*)
 Rød kvan (*Vickars mead*)

Bed 10: Flere plante familier

Katteurt (*Nepeta*)
 Jernurt (*Verbena officinalis*)
 Hirse (*Panicum miliaceum*)
 Filtbladet kongelys (*Verbascum thapsus*)
 Mørk kongelys (*Verbascum nigrum*)
 Hjulkrone (*Borago officinalis*)
 Nælde (*Urtica*)
 Døvnælde (*Lamium album*)
 Havesyre (*Rumex rugosus*)

Tilvirkning af medicin i middelalderen

Blomster, blade, stilke og rødder blev anvendt. Enten friske eller tørrede. Den friske eller tørrede plante (benævnes herefter som urten) kunne anvendes som følger

I øvrigt henvises til vores hjemmeside

www.harpestrengshave.dk

AFKOG: Urten blev overhældt med kogende vand, siet og indtaget som drik/te

UDTRÆK: Urten blev opløst i vand, mælk, øl, vin eller eddike og indtaget som saft.

SALVE: Urten blev rørt op med olie, fedt o.l. og lagt på såret/hævelsen.

PLASTER: Urten blev rørt op med æggehvite og smurt på såret/hævelsen.

GRØD: Urten blev kogt ind med vand eller mælk og lagt på som omslag.

RØGNING: Urten blev antændt, og det dårlige sted blev holdt ind i/over røgen.

Fuglelivet i Forsøgscenteret/Sagnlandet

Sammendrag 1997 - 2015

Bent Bardtrum

Indhold

- Baggrund
- Kort om tællingerne
- En fugletur igennem Sagnlandet
- Redekasserne
- Den samlede artsliste 1997 - 2015

Alle fotos ved Bent Bardtrum

Baggrund

I efteråret 1997 blev en gruppe på 4 ornitologer på initiativ af Niels Tingvad og centerleder Bjarne Grønnow opfordret til at lave en undersøgelse af fuglelivet i Historisk-Arkæologisk Forsøgscenter, og den 28. oktober blev holdt et forberedende møde. Fra centeret deltog centerleder Bjarne Grønnow og biolog Bjørn Rønnow – de fire, der skulle stå for undersøgelse, var John Andersen, Stig Damkjær Olesen, Arne Laursen og Bent Bardtrum.

Formål:

1. Kortlægning og overvågning af fuglelivet
2. Opsætning af fuglekasser og følge indvirkningen på fuglelivet
3. Opsætning af fuglekasser med henblik på formidling
4. Medvirke ved formidlingsopgaver

Området havde stort set været ugødet siden 1964, så måske var det godt egnet til f.eks. fluesnappere og rødstjerter.

Kort om Tællingerne

1997 – 2000

Gruppen gik straks i gang med at fremstille fuglekasser, og inden længe var 1 uglekasse, 1 tårnfalkekasse, 5 åbne kasser, 13 stærekasser og 12 mejsekasser på plads.

I årene 1998 – 2000 gennemførtes en månedlig tælling, hvor vi på en tur rundt i centeret registrerede såvel arter som individer.

Efter de 3 år indstillede vi tællingerne. - Vi syntes, at vi havde et rimeligt overblik, og samtidig var det vores indtryk, at fugleinteressen på Centeret ikke var så stor mere.

Det var ikke umiddelbart til at finde et tilsvarende område at sammenligne med, men der var ikke noget usædvanligt at bemærke – det gælder både forekomst, antal og ynglefugle - vi fandt intet særligt omkring fluesnappere og rødstjerter.

Området har mange naturlige redemuligheder for både stære og mejser, så det var lidt overraskende, at kasserne blev udnyttet så meget.

2004 – 2009

I efteråret 2004 blev jeg kontaktet af Mette Seir Nicolajsen og Lars Kjær, der spurgte, om jeg ville medvirke med noget formidling af fuglelivet i Forsøgscenteret. – Vi fik udarbejdet en lille folder, 'Fugle i Lejre Forsøgscenter', der foreslog en rute rundt i centeret og samtidig fortalte, hvor man havde mulighed for at se de forskellige fugle og på hvilken årstid. – Folderen blev suppleret med informationsark om aktuelle fugle i centeret.

I denne periode blev forekommende såvel som ynglende arter registreret ved månedlige tællinger.

2013 – 2015

September 2013 genoptog jeg tællingen af såvel arter som individer ved en månedlig tur rundt i Sagnlandet, som det nu var kommet til at hedde. – Sagnlandet blev oprettet som en selvstændig lokalitet i DOF-basen (www.dofbasen.dk), og alle observationer fra 1998 – 2015 blev lagt ind/overført.

Siden 1997 er der i forbindelse med vore registreringer set eller hørt i alt 108 arter – heraf 49 forskellige ynglende – og der kommer hele tiden nye arter til – de seneste år således overflyvende rød glente, havørn og trane.

Til sammenligning angiver Naturstyrelsens hjemmeside ca. 400 registrerede arter i Danmark – heraf ca. halvdelen ynglende.

Den samlede artsliste findes sidst i artiklen. Her er alle arter, som er set eller hørt i perioden 1997 – 2015 opført. - I summarisk form er under bemærkninger angivet fuglenes adfærd – mange ynglefugle er også set rastende eller fouragerende.

Hele optællingsindsatsen er mere udførligt dokumenteret i en større artikel, som i foråret lægges på Sagnlandets Venners hjemmeside.

En fugletur igennem Sagnlandet

Sagnlandet rummer en række forskellige landskabs- og naturtyper, og giver derfor også mulighed for mange forskellige fuglearter.

Hvis man afsætter en god times tid, vil man komme igennem bebyggede områder, åbne landskaber, meget kuperet terræn, krat og hegn, høj åben bøgeskov, blandet løvskov, nåletræer, søer med og uden rørskov, en allé med gamle høje træer samt områder med græssende dyr.

I det følgende henviser tallene i parentes til kortet i Sagnlandets brochure over området.

Omkring administrationsbygningen (2) og lejrskoleområdet (4) ses landsvale, skovspurv, hvid vipstjert og stær – fugle der ofte ses i nærheden af bebyggelse. – Landsvalerne flyvende rundt efter insekter og skovspurvne kvidrende i buskadset – Den hvide vipstjert færdes såvel på jorden som på tagryggen med den lange vippende hale som et tydeligt kendetegn.

Turen fortsætter gennem lågen forbi Stenaldergravene ((9) og op mod Jernalderlandsbyen (11). – Her i det åbne område er der altid fugle i luften – ringduer, krager, råger, alliker og husskader.

I søerne er blichøns, gråcænder og undertiden også den gråstrubede lappedykker.

Forbi jernalderhusene og på vej mod Offermosen (28) smutter ofte gærdesmutte, jernspurv og rødhals rundt i de lave buske, men også solsorte, musvitter og blåmejsler er aktive.

I Bøgeskoven høres bogfinkens karakteristiske sang, "det, det, det ka' jeg gør' li' så tit det ska' vær" - lige som et tilløb og så en trille til sidst. Ringduerne kurrer i trætoppene, og lytter man godt efter, kan man også høre hulduens noget dybe "ou – ou – ou". Udover stemmen er der også forskel på duernes redebygning. Ringduens rede ligner noget halvfærdigt noget – oprindeligt skulle den bare lægge nogle få kviste på en klippehylde, og det bærer dens nuværende rede stadig præg af. Hulduen bygger, som navnet siger, rede i huller i træerne. Spætmejsen er også hulruget, og dens skarpe karakteristiske kald høres året rundt.

Holder man til højre, kommer man ned på en lille sti, der følger udkanten af Sagnlandet til Spanget (26) ved Langesø.

Det er et område med lavt krat og højere løvtræer, og vi støder igen på nogle tidligere nævnte arter, men til denne type beplantning hører også en række af vore almindelige sangere – bl.a. løvsanger, gransanger, munk og havesanger – små grålige fugle der hurtigt smutter rundt i buskene – her er det sangen, der er det bedste kendetegn – gransangeren er nem at lære med dens karakteristiske "tjif-tjaf, tjif-tjaf".

Ved søen ved Stenalderbopladsen (27) er det igen blishøne og gråstrubet lappedykker, men også grønbenet rørhøne.

Det er heller ikke ualmindeligt, at en fiskehejre står i vandkanten og lurer efter en fisk.

Grågæs og knopsvane søger tit herud med de kuld, som de har udruget andre steder i Sagnlandet.

Vi fortsætter op over Overdrevet op mod Skibssætningen (22). – I vådområdet på venstre side (23, 24) viser en af vore bedste sangere, kærsangeren, hvor dygtig den er til at efterligne andre fuglestemmer – det giver en utrolig varieret sang. – I nærheden høres en direkte modsætning, rørsangeren, med den meget ensformige og monotone sang. –

Gøgen ses og høres tit her – den er på udkig efter småfuglereeder, hvor den kan lægge sine æg, og endelig er det et godt sted at lytte til nattergalen sagn.

I de fritstående buske sidder ofte tornsangere og gulspurve og synger. – En enkelt sanglærke høres måske også, mens tårnfalken står og "muser".

Vi bevæger os op forbi Landbohusene(20) og gennem Slangealleen. – På vej gennem alleen kan vi gense mange af arterne: allike, solsort, bogfinke, musvit og blåmejse, gærdesmutte, rødhals, jernspurv og skovspurv. - Den store flagspætte høres, og det lønner sig at kikke godt efter træløberen – den lille gråbrune fugl er godt kamufleret, når den bevæger sig rundt på træstammerne.

Vi er nu nået rundt og slutter ved Karpesøen ved Potteriet (17).

Land- og bysvaer har deres reder her, og i søen støder vi igen på, gråænder, blishøns og gråstrubet lappedykker.

Som regel er det også her knopsvanen har sin rede - af og til i voldsom kamp med grågæssene om retten til territoriet.

Glem ikke at kikke op engang imellem på turen rundt i Sagnlandet. – Den smukke røde glente med den kløftede hale og den imponerende havørn med vingefang op til 2,5 m lægger af og til vejen forbi. – Og her i marts 2015 lagde også tranetræk på vej til Sverige vejen ind over.

Efterårsferien – weekender i december

Det er ikke sikkert, at ovenstående rute kan følges, da urokserne ofte færdes på større områder på denne årstid, og så har de eneret.

Sagnlandet har åbent i efterårsferien og nogle weekender i november-december. Her vil der være mulighed for at se store flokke af rastende/trækkende fugle. I år med megen bog kan bunden i Bøgeskoven være helt levende af ringduer eller kvæker- og bogfinker.

Da der er rigtig mange bærbuske gør en del drosselfugle holdt – solsorte, vindrosler og sjaggere.

Det er heller ikke ualmindeligt, at spurvehøge og musvåger trækker ind over området, eller at en blå kærhøg fouragerer.

Redekasserne

Stærekasserne 1998 - 2001: 13 kasser

Alle beboet i alle 3 år – enkelte dog af skovspurve.

Mejsekasserne 1998-2001: 12 kasser

Mejsekasserne 1998: 2 musvitter, 2 blåmejsler, 2 mejser, 6 brugt til overnatning

Mejsekasserne 1999: 3 musvitter, 4 blåmejsler, 2 mejser og 3 skovspurve

Mejsekasserne 2000: 4 musvitter, 1 blåmejsle, 3 mejser og 4 skovspurve

Mejsekasserne 2001: 7 mejser, 3 skovspurve, 2 brugt til overnatning

Åbne kasser 1998-2000: 5 kasser

Åbne kasser 1998: Ingen reder

Åbne kasser 1999: Mejsmateriale fjernet fra 4 kasser.

Åbne kasser 2000: Mejsmateriale fjernet fra 1 kasse, redemateriale med størecæg fjernet fra 1 kasse, 2 kasser med ufærdige reder, 1 ikke undersøgt

Åbne kasser 2001: Mejsmateriale fjernet fra 2 kasser, 1 brugt til overnatning, 2 ikke undersøgt

Ugle-/tårnfalkekasser: 3 kasser

Ugle-/tårnfalkekasser: 1 beboet af tårnfalk fra 1998 til den faldt ned i 2002

1 beboet af natugle i 1998

1 beboet af alliker 1998 – 2000.

I 2012 satte Naturfredningsforeningen i Lejre et størekassehøjhus op ved Videsøhus. – Desværre uden den succes, der var med de gamle redekasser. – Det er ikke enestående – overalt i Danmark er der tomme størekasser – antallet af støre er ifølge DOF's ynglefugletællinger mere end halveret.

Den samlede Fugle-Artsliste 1997 – 2015

I den samlede artsliste er alle fuglearter, som er set eller hørt i perioden 1997 – 2015 opført.

Desuden angives fuglenes adfærd – mange ynglefugle er også set rastende eller fouragerende i Saglandet.

Total Fugleartsliste 1997 - 2015		Bemærkninger
Gråstrubet lappedykker	<i>Podiceps grisegena</i>	Ynglende
Skarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Overflyvende
Fiskehejre	<i>Ardea cinerea</i>	Fouragerende
Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>	Overflyvende
Knopsvane	<i>Cygnus olor</i>	Ynglende
Grågås	<i>Anser anser</i>	Ynglende
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	Rastende
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	Ynglende
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>	Rastende
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>	Rastende
Stor skallesluger	<i>Mergus merganser</i>	Rastende
Toppet skallesluger	<i>Mergus serrator</i>	Rastende
Hvæpsevåge	<i>Pernis apivorus</i>	Trækkende
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Overflyvende
Rørhøg	<i>Circus aeruginosus</i>	Fouragerende
Blå kærhøg	<i>Circus cyaneus</i>	Fouragerende
Duehøg	<i>Accipiter gentilis</i>	Overflyvende
Spurvehøg	<i>Accipiter nisus</i>	Fouragerende
Musvåge	<i>Buteo buteo</i>	Trækkende - rastende
Fjeldvåge	<i>Buteo lagopus</i>	Trækkende

Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>	Trækkende
Rød glente	<i>Milvus milvus</i>	Overflyvende
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	Ynglende
Vagtel	<i>Coturnix coturnix</i>	Syngende
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>	Fouragerende
Vandrikse	<i>Rallus aquaticus</i>	Syngende
Engsnarre	<i>Crex crex</i>	Syngende
Grønbenet rørhøne	<i>Gallinula chloropus</i>	Ynglende
Blishøne	<i>Fulica atra</i>	Ynglende
Trane	<i>Grus grus</i>	Overflyvende
Strandskade	<i>Haematopus ostralegus</i>	Rastende
Vibe	<i>Vanellus vanellus</i>	Rastende
Hjejle	<i>Pluvialis apricaria</i>	Rastende
Svaleklire	<i>Tringa ochropus</i>	Rastende
Mudderklire	<i>Actitis hypoleucos</i>	Rastende
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>	Rastende
Stormmåge	<i>Larus canus</i>	Overflyvende
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	Overflyvende
Hættemåge	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Overflyvende
Fjordterne	<i>Sterna hirundo</i>	Overflyvende
Huldue	<i>Columba oenas</i>	Ynglende
Ringdue	<i>Columba palumbus</i>	Ynglende
Gøg	<i>Cuculus canorus</i>	Ynglende
Natugle	<i>Strix aluco</i>	Ynglende
Mursegler	<i>Apus apus</i>	Overflyvende
Sortspætte	<i>Dryocopus martius</i>	Overflyvende
Stor flagspætte	<i>Dendrocopos major</i>	Ynglende
Sanglærke	<i>Alauda arvensis</i>	Ynglende
Landsvale	<i>Hirundo rustica</i>	Ynglende
Bysvale	<i>Delichon urbicum</i>	Ynglende
Digesvale	<i>Riparia riparia</i>	Overflyvende
Skovpiber	<i>Anthus trivialis</i>	Syngende
Engpiber	<i>Anthus pratensis</i>	Syngende
Gul vipstjert	<i>Motacilla flava</i>	Fouragerende
Hvid vipstjert	<i>Motacilla alba</i>	Ynglende
Gærdesmutte	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Ynglende
Jenspurv	<i>Prunella modularis</i>	Ynglende
Rødhals	<i>Erithacus rubecula</i>	Ynglende
Nattergal	<i>Luscinia luscinia</i>	Ynglende
Rødstjert	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Ynglende
Stenpikker	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Ynglende
Solsort	<i>Turdus merula</i>	Ynglende
Sjagger	<i>Turdus pilaris</i>	Ynglende
Sangdrossel	<i>Turdus philomelos</i>	Ynglende
Vindrossel	<i>Turdus illacus</i>	Rastende

Græshoppesanger	<i>Locustella naevia</i>	Syngende
Kærsanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Ynglende
Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Ynglende
Gulbug	<i>Hippolais icterina</i>	Ynglende
Gærdesanger	<i>Sylvia curruca</i>	Ynglende
Tornsanger	<i>Sylvia communis</i>	Ynglende
Havesanger	<i>Sylvia borin</i>	Ynglende
Munk	<i>Sylvia atricapilla</i>	Ynglende
Skovsanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Syngende
Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>	Ynglende
Løvsanger	<i>Phylloscopus trochillus</i>	Ynglende
Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>	Fouragerende
Grå fluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>	Rastende
Broget fluesnapper	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Rastende
Halemejse	<i>Aegithalos caudatus</i>	Ynglende
Sumpmejse	<i>Poecile palustris</i>	Ynglende
Sortmejse	<i>Periparus ater</i>	Syngende
Blåmejse	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Ynglende
Musvit	<i>Parus major</i>	Ynglende
Spætmejse	<i>Sitta europaea</i>	Ynglende
Træløber	<i>Certhia familiaris</i>	Ynglende
Rødrygget tornskade	<i>Lanius collurio</i>	Rastende
Stor tornskade	<i>Lanius excubitor</i>	Rastende
Skovskade	<i>Garrulus glandarius</i>	Rastende
Husskade	<i>Pica pica</i>	Ynglende
Allike	<i>Corvus monedula</i>	Ynglende
Råge	<i>Corvus frugilegus</i>	Fouragerende
Gråkrage	<i>Corvus cornix</i>	Ynglende
Ravn	<i>Corvus corax</i>	Overflyvende
Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	Ynglende
Skovspurv	<i>Passer montanus</i>	Ynglende
Bogfinke	<i>Fringilla coelebs</i>	Ynglende
Kvækerfinke	<i>Fringilla montifringilla</i>	Fouragerende
Grønirisk	<i>Chloris chloris</i>	Ynglende
Stillits	<i>Carduelis carduelis</i>	Ynglende
Grønsisken	<i>Spinis spinus</i>	Rastende
Tornirisk	<i>Linaria cannabina</i>	Rastende
Lille korsnæb	<i>Loxia curvirostra</i>	Overflyvende
Dompap	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Rastende
Kernebider	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Overflyvende
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	Ynglende
Rørspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Ynglende
Bomlærke	<i>Emberiza calandra</i>	Rastende

Fra Laug og grupper - med opfordringer til at være med.

Stenalderen

Stenalderlauget søger nye medlemmer. Lauget mødes d. 2. lørdag i hver måned og den sidste lørdag i nogle måneder. Vi laver både praktiske opgaver på og omkring stenalderbopladsen, og kurser i f.eks. flinthugning, fletning med lindebast, madlavning og meget andet spændende. Følg med på vores Facebook-gruppe "Sagnlandet Lejres Stenalderlauget", hvor alle aktiviteter annonceres. Kontakt laugets tovholder, Lilith G. C. Andersen, tlf 27123281, eller mail lilith_gca@hotmail.com for yderligere information

Jernalderen

Sagnlandets Jernalderlandsby Lethra består af beboelseshuse, gåsehus, vævehus, træsmedje, smedje, diverse ovne og offermose. Vi er en lille frivillig gruppe, som mødes den anden lørdag i hver måned og hygger os med vedligeholdelse af Lethra. En arbejdsdag i al slags vejr kræver et bål at varme sig ved, hvor der bla. kan ristes medbragt frokost. Kender du nogen eller selv har lyst til at deltage i Lethras frivillige team, er du velkommen til at tage kontakt til Hans K. Faartoft på hansk4toft@hotmail.com eller 29738785.

OBS OBS: Det er vigtigt hvert år, at græsset i Jernalderen holdes ordentligt slået. Kom og vær med til at slå eller rive sammen, alle hænder er nyttige. Lørdag d.13. juni fra kl. 11. Kom med handsker og egen le eller lån en. Vi har kagen.

Vikingerne

Vikingelaugget har en facebookgruppe der hedder "Vikingelaugget Ravnhebjerg". Her annonceres laugslørdage og hvad vi vil arbejde med. Er du ikke på facebook og ønsker kontakt på en anden måde giv besked til Jutta Eberhards je@sagnlandet.dk . 46424950.

Vi er på med formidling på Ravnebjerg i Store Bededagsferierne, og weekenden den 27. og 28. 6. samt selvfølgelig hele sommerferien. Vil I være med der giv lyd til Jutta.

Harpestrengs Medicinske Have

Kontaktpersonen er Birgit Green birgitgreen@mail.dk . Der holdes sommertur til Esum Kloster, hvor vi skal se både den nye udstilling og klosterhaven. Vi aftaler om samkøring. Mødested: Esum Klosters store grus P-plads lørdag d. 2. juli kl. 11. 75 kr. Turen arrangeres af Helle-Majken Andersen Harild. Tilmelding til hellemajken@gmail.com .

Landbohusene

Kontaktpersonen er Anne Winkel aer@live.dk .

Smedene

Holger Trankjær er kontaktperson holger.trankjaer@gmail.com

Større enkelt opgaver

Her er muligheden for at hygge sig praktisk i det skønne forår, og gøre sommeren smukkere for Sagnlandets gæster .

Tømmerladen har fået renoveret tag og vindskeder, og vi vil blive meget glade for at få malet resten af bygningen.

Vævestuen trænger til at blive kalket, vi har kalk og koste.

Sumpbroen trænger til udskiftning af nogle af plankerne, vi har indkøbt lækre materialer.

Kunne I tænke Jer at hjælpe os med det, gir vi kaffe og kage og et kæmpe smil. Send gerne en mail til Peter Rahbek Poulsen prp@sagnlandet.dk .

ASK og Flyve ASK

- ASK udsendes forår og efterår med meget stof
- Flyve ASK er kort og udsendes, når der er noget nyt at fortælle
- ASK og Flyve ASK lægges på Venneforeningens hjemmeside

Vi sender ASK og Flyve ASK med e-mail til alle medlemmer, der har givet en e-mail adresse, mens alle andre får dem med posten. Vil I ophøre med at få dem med e-mail, så giv os besked. Hvis Jeres mailboks er fuld, kontakter vi Jer pr telefon om mail-adressen. Vil I have ASK og Flyve ASK med e-mail, så fortæl os det på e-mail til SVL@sagnlandet.dk

ASK til e-mail sendes som pdf fil med lidt stor skrift, for den skal kunne læses på mange platforme. ASK til trykudgaven med posten skrives lidt større i original, for så at sættes ned til bedre læselig A5 print end tidligere år. Nogle billeder og finesser kommer så ikke med i den version.

Sagnlandets Venner SVL program - forår og forsommer 2015

• Vikingelaug	Lørdag d. 9. maj kl. 10-15
• Stenalderlaug, formidling til publikum (dragt, fortælling)	Lørdag d. 30 maj
• Jernalderlaug, formidling (dragt, fortælling)	Lørdag d. 30 maj
• Vennetur i tusmørke
Mødested: Båldalen. Egen kaffe.
Tilmelding pinborg2009@yahoo.dk senest 2. juni	Fredag d. 5. juni 20 – 23 (senest 19.45)
• Leslåning, alle Venner meget velkomne
Mødested Jernalderen. Vi gir kaffe og kage.
Tilmelding til tove.binzer@gmail.com	Lørdag d. 13 juni kl. 11
• Vikingelaug	Lørdag d. 13. juni kl. 10-15
• Stenalderlaug, før højsæson	Lørdag d. 13. juni
• Jernalderlaug, le-slåning
Sæsonforberedelse	Lørdag d. 13 juni kl. 11
• Harpestrings Havelaug tur til Esrum Kloster
Alle er velkomne. Mødested: Klosters store P-plads.
Tilmelding til hellemajken@gmail.com . Aftale om samkøring. 75 kr.	Torsdag d. 2. juli kl. start kl. 11
• Stenalderlaug,
støtte til Athra Gathering	Lørdag d. 11 – søndag d. 19. juli
• Vikingeugen (ting og marked)
Brug for hjælp til mange praktiske ting	uge 28
• Årsfest for Vennerne i august
En mægtig fest for Vennerne. Mere i Flyve ASK	Lørdag d. 8 august.
• Sagnlandets temature genoptages i september. 65 kr. for voksne	
• Om Mikkelsdag og høsttid. Tematur	Søndag d. 27. september kl. 13-15
• Om klima og neolitisering - arkæologens øje på landskabet. Tematur	Søndag d. 25. oktober kl. 13-15
• Med fårehyrden i foldene. Tematur	Søndag d. 22. november kl. 13-15